

О.М. Юркевич
к.е.н., доцент, доцент кафедри інвестиційної діяльності
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ УМОВИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Інноваційний розвиток промислового сектору є однією з важливих умов на шляху до побудови ефективного промислового комплексу України, здатного стати потужним двигуном довготривалого економічного зростання держави і своєчасно реагувати на зміни ринкової і світової кон'юнктури. Сучасний інноваційний розвиток промислового сектору України не відповідає вимогам часу і характеризується незадовільними тенденціями, що зумовлено низьким рівнем активності промислових підприємств зі створення провідних виробничих технологій. [3, с. 389]

За статистичними даними, наведеними у таб. 1. у 2016 році інноваційною діяльністю в промисловості займалися 834 підприємства, або 18,9 % обстежених промислових підприємств, (у 2010 р. – 1462 підприємства, або 13,8 %), що свідчать про недостатній рівень інноваційної активності підприємств України. Порівняно з 2010 р. кількість підприємств, що витрачали кошти на інноваційну діяльність, зменшилась більш ніж на 40 %. До того ж загальний технічний рівень техніки знаходиться у вкрай незадовільному стані, частка застарілого устаткування в окремих галузях промисловості становить 60–70 %.

Серед негативних моментів варто відмітити, що питома вага виконання наукових та науково-технічних робіт у ВВП з моменту отримання незалежності постійно скорочується, і на кінець 2015 року складає всього 0,64% від ВВП. Це мізерні цифри і такими темпами Україна гальмує свій соціально-економічний розвиток, тоді як розвиток науки і техніки дозволяє країні бути успішним лідером на світовому рівні.

**Динаміка інноваційно-активних підприємств України
у 2000–2016 рр.***

Роки	Питома вага підприємств, що займалися інноваціями, %	Загальна сума витрат, млн. грн.
2012	17,4	11480,6
2013	16,8	9562,6
2014	16,1	7695,9
2015	17,3	13813,7
2016	18,9	23229,5

*Складено за даними Держкомстату України.

Повільне зростання інноваційної активності промислових підприємств спричинене браком у підприємств власних коштів, а також великою вартістю кредитних ресурсів. Дефіцит фінансових ресурсів як на рівні промислових підприємств, так і на рівні держави, зрештою призвів до втрати вітчизняного пріоритету на багато не запатентованих вчасно винаходів.

Загалом спостерігається тенденція до збільшення видатків за кожним джерелом фінансування інноваційної діяльності. Привертає увагу те, що хоча кредити банків є досить не вигідними, проте підприємства активно залучають позики від банків. Підприємства змушені залучати кредитні кошти від банків на не вигідних для них же умовах, через відсутність розвитку альтернативних джерел фінансування. Вагомо збільшилося фінансування від місцевих бюджетів, за 2016 сума була у розмірі 26817,1 млн.грн., у 2015 – 14260 млн.грн., а у 2014 взагалі 5918,2 млн.грн.

Повільними темпами спостерігається нарощення капітальних інвестицій від іноземних інвесторів, найбільша перешкода для вливання іноземного капіталу в економіку України є не військові дії на сході країни, а відсутність захищеності інвесторів і їх вкладів та корумпованість всіх структур управління.

Активізація фінансування інноваційної діяльності можлива лише на основі розвиненої системи фінансування [3]. Інвестування коштів в розвиток інновацій можливе лише через створення сприятливих умов діяльності для інвесторів та зниження їх витрат, що частково компенсує вищу ризикованість інвестицій.

Найбільш дієвими та ефективними інструментами для цього є бюджетно-податкові інструменти [1].

Бюджетні інструменти стимулювання інноваційних проектів включають:

- повне та часткове безвідсоткове кредитування пріоритетних інноваційних проектів, проектів технологічних парків;
- повна чи часткова компенсація відсотків відсоткових ставок за кредитами на реалізацію інноваційних проектів;
- пряме фінансування: виконання окремих інноваційних проектів та реалізації державних, галузевих, регіональних і місцевих інноваційних програм.

Перелік бюджетних інструментів для конкретного інноваційного проекту залежить від низки умов, а саме: правового режиму суб'єкта інноваційної діяльності – виконавця інноваційного проекту. [1]

До податкових інструментів стимулювання інноваційної діяльності в Україні відносять:

- звільнення від перерахування до бюджету сум ввізного мита для суб'єктів інноваційної діяльності технологічних парків та наукових парків;
- застосування 20-відсоткової норми прискореної амортизації основних фондів груп 3 і 4 – для суб'єктів технологічних парків.

Отже, в Україні акцент зроблено на бюджетних інструментах стимулювання інноваційної діяльності. Проте, з огляду на обмеженість бюджетних ресурсів, така підтримка є незначною.

Література:

1. Власова І.В., Юркевич О.М. Бюджетно-податкові інструменти стимулювання інноваційної діяльності в Україні / Власова І.В., Юркевич О.М. // Перспективные инновации в науке, образовании, производстве и транспорте '2014: Сборник научных трудов Sworld. – Иваново: МАРКОВА АД, 2014. – № 4. – С. 15-16.
2. Статистичний збірник “Наукова та інноваційна діяльність в Україні”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Шемякіна Н.В. Сучасні умови фінансового забезпечення інноваційного розвитку промисловості України / Н. В. Шемякіна, Г. С. Гориненко // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2013. – № 776. – с. 389-394.